

NORGES VASSDRAGS- OG
ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

Vår ref.:
2021029325-6
(Bes oppgitt ved henvendelse)
Deres ref.:
201702382-29
Dato:
24.02.2022

Høring av revisjonsdokument for reguleringene i Otravassdraget

Viser til mottatte høringsdokumenter for reguleringene i Otravassdraget. Kristiansand kommune er blant de berørte og involverte kommunene i revisjonssaken og i likhet med de øvrige kommunene har vi fått utsatt høringsfrist til den 01.03.2022.

I henhold til brev av 5. juli 2019 vedtok NVE at det skulle åpnes vilkårsrevisjon for reguleringene i Otra i medhold av vassdragsreguleringsloven. NVE vurderer i sitt vedtak at det ved en vilkårsrevisjon skal legges vekt på miljøforbedrende tiltak, og at de miljømessige virkningene som er tatt opp i kravene påvirker allmenne interesser som ligger innenfor det som kan ivaretas gjennom konsesjonsvilkårene. Krav knyttet til økonomiske vilkår (konsesjonsavgifter, konsesjonskraft og næringsfond) og krav knyttet til privatrettslige forhold omfattes normalt ikke av en vilkårsrevisjon.

Advokatfirmaet Lund & Co har på vegne av de berørte kommunene i brev av 12. februar 2020 presisert overfor NVE at om kravet om revisjon også må omfatte de konsesjonsfrie kraftverkene Vigelandfoss, Hunsfoss, Steinsfoss og Nomeland, og bedt NVE om at de konsesjonsfrie anleggene i Otra blir innkalt til behandling sammen med konsesjonssaken. Kommunene har vist til at det ved oppdatering av vilkårene er en fordel at NVE ser hele vassdraget i sammenheng, og samtidig vurderer eventuelle behov for tiltak knyttet til konsesjonsfrie anlegg.

På bakgrunn av krav fra kommunene og føringer fra NVE, har brukseierforeningen utarbeidet et revisjonsdokument. I revisjonsdokumentet datert 2. juli 2021 vurderer brukseierforeningen at ytterligere magasinrestriksjoner og skjerpning av krav om minstevassføringsslipp kan gi betydelige produksjonstap, redusert samfunnsverdi og redusere muligheten til å ivareta flomhåndtering. Dette uten at tiltakene etter brukseierforeningens vurdering vil medføre vesentlige miljømessige fordeler. Det vises til Statnett, som påpeker det kritiske i tilgang på tilstrekkelig fleksibilitet og mulighet til å regulere kraftsystemet i alle årets timer nå og i fremtiden. Nettopp regulerbarheten til enhver tid trekkes frem som bidrag til kraftsystemets driftssikkerhet.

Merknader:

Hovedformålet med en revisjon vil være å bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag. Dette må avveies mot formålet med konsesjonen, som er kraftproduksjon.

Revisjonsadgangen er ment å innebære en modernisering eller ajourføring av konsesjonsvilkårene, blant annet når det gjelder miljøforbedringer. Revisjonen skal også gi anledning til å oppheve vilkår som har vist seg urimelige, unødvendige eller uhensiktsmessige. Innenfor bestemte rammer kan revisjonen gi mulighet til å sette nye vilkår for å rette opp skader og ulemper for allmenne interesser som har oppstått som følge av reguleringene. Det er bare konsesjonsvilkårene som kan revideres, ikke selve konsesjonen, herunder høyeste regulerte vannstand og laveste regulerte vannstand.

Underveis i perioden fra oppstart i 2017 og fram til nå har representanter fra alle kommunene langs Otra hatt flere møter i sammen, samt hatt felles møter med både NVE og Otteraaens Brugseierforening. Advokatfirmaet Lund & Co har bistått kommunene i hele perioden.

Etter ønske fra kommunene langs Otra, har advokatfirmaet utarbeidet en felles høringsuttalelse til NVE (se vedlegg, *Felles høringsuttalelse via Lund & Co*). Uttalelsen omhandler de problemstillinger som berører kommunene i fellesskap med blant annet en generell beskrivelse av revisjonssaker, saksgangen i revisjonssaken, ny regjerings holdning til revisjonssakene, betydningen av økt tilsig, innkalling av konsesjonsløse anlegg og omgjøring, generelt om bruken av standardvilkår – herunder hvilke tiltak/nye vilkår som kan/bør fastsettes direkte i reviderte konsesjoner, og generelt om temaer som krypsiv, bleke, gassovermetning, utredning på villrein, kulturminner og tiltak for ivaretagelse av friluftslivet. I høringsuttalelsen er det lagt til grunn at kommunene i tillegg kan utfylle med egne uttalelser basert på allmenne interesser i kommunen.

Kristiansand kommune slutter seg til den felles høringsuttalelsen som Advokatfirmaet Lund & Co DA har bistått kommunene med i saken. Kristiansand kommune vil i tillegg til de viktige problemstillingene fra felles uttalelse påpeke kommunens egne problemstillinger basert på allmenne interesser. Problemstillingene er listet opp nedenfor:

Kristiansand kommunes konkrete krav i høringsuttalelsen:

- Det vises til kommunenes kravdokument til revisjonen. Kommunen fastholder de oppgitte kravene. En vilkårsrevisjon må utføres i Otravassdraget for å ivareta miljøforholdene i vassdraget med landskap, naturmangfold, vannføring, fisk, gjengroing, friluftsliv på en bedre måte enn dagens konsesjon ivaretar. Vi har også stilt krav om at det må stilles krav/vilkår i de vassdrag som ikke er underlagt konsesjon.
- Forholdet til krav til kalking synes ivaretatt gjennom statlige midler til ny doserer ved Iveland (01.01.2021) og Høiebekken (01.01.2022) for lakseførende del av Otra, samt nye doserere i Dåsåna og ved Brokke med hensyn til bleka.
- Kommunen mener at konsesjonsmyndigheten må foreta en samlet behandling av all kraftproduksjon i Otra, herunder både konsesjonspliktige og konsesjonsfrie anlegg, da alle kraftverk og enkeltprosjekter i vassdraget, hører naturlig sammen og har gjensidig påvirkning. For kommunene nedstrøms Byglandsfjord er det særlig viktig at reguleringsbestemmelser for sommervannstand i Byglandsfjorden ikke medfører tørrlegging av strandområder i anadrom strekning i nedre del av Otra slik at rogn, yngel, ungfisk og bunndyr skades. I tillegg medfører reguleringer oppstrøms Byglandsfjord utfordringer med krypsiv mv. også lenger ned i elva, slik at kravene fremsatt av kommunene nedstrøms Byglandsfjord i alle tilfeller må anses for å være en del av revisjonssaken.
- Kommunen krever at de samlede effekter av alle kraftanlegg i Otra utredes grundig i tråd med prinsippet om best mulig kunnskapsgrunnlag,

naturmangfoldloven § 8, og prinsippet om samlet belastning og økosystemtilnærming, naturmangfoldloven § 10.

- Kommunene støtter kravet om at det er behov for å pålegge regulanten konkrete tiltak for å sikre mot flom ved blant annet Kilefjorden (oppstrøms Iveland kraftverk).
- Effektkjøring med mer ujevn vannføring, i tillegg til klimaendringer med flere episoder med kraftig nedbør i intensitet og hyppighet i alle årstider, kan medføre store variasjoner i vannstanden som igjen kan gi negative effekter for natur og miljø langs lakseførende del av Otra. Når kraftverkene kjøres med raskere start og stopp enn naturlige hydrologiske prosesser, vil en få hyppigere endringer enn naturlig og økte miljøkonsekvenser for vannmiljøet. Særlig ved lav vannstand kan effektkjøring gjøre stor skade for fisk og bunndyr, gytegroper, isforhold, skader på båter, erosjon mv. Dette er direkte konsekvenser av reguleringen som brugseierforeningen må pålegges ansvar for. Det må derfor settes krav om at det blir gjennomført tiltak for å dempe disse effektene.
- Også i Kristiansand kommune oppleves krypsiv som en problemvekst flere steder i vassdraget. Regulanten må bistå og finansiere mer i planer og tiltak for årlig mekanisk fjerning og opprensning av plantevekst ved utvalgte og prioriterte områder i elva. Krypsivfondet i Otra må tilføres mer kapital. Det må i tillegg medfinansieres forskningsprosjekt på krypsiv i samarbeid med Krypsiv på Sørlandet.
- Otra, både vannstreng og sidearealer er viktige for friluftsliv. Flere gode badeplasser og fiskeplasser er uegnet til bading enten på grunn av tørrlegging eller på grunn av flomvannsføring. Det er behov for tiltak som følge av vassdragsreguleringen. Avbøtende tiltak og viktige tilretteleggingstiltak for friluftsliv vil blant annet være Utbedring/sikring av friluftstiltak som badeplasser og fiskeplasser. Vedlikehold og tilrettelegging av viktige badeplasser for allmennheten. Eksempelvis badeplassene ved Høllen ved Mosby. Utbedre eksisterende turstier (Otra Elvepark). Utbedring av adkomster til elva. Nasjonal sykkelrute nr. 3 går langs store deler av vassdraget. Årlig vedlikehold er viktig langs traseen.
- I de siste årene har en reduksjon i vannføringen i flere tilfeller medført at laksunger, rogn og gytegroper strander i den lakseførende delen av Otravassdraget. Utfordringene kan minskes ved blant annet å utføre fysiske tiltak i elva. Kommunen mener at regulanten må gjøres mer ansvarlig, og at det stilles forpliktelser til å bidra økonomisk etter en nærmere avtalt fordelingsnøkkel. Otra laxefiskelag har stor kompetanse på utfordringer knyttet til den anadrome delen av Otravassdraget. Kristiansand kommune ønsker å støtte opp om deres uttalelse som omhandler miljøtiltak og vannføring for å bedre forholdene for laksen og sjøørreten på anadrom strekning i Otra.

Saken behandles politisk den 03.03.2022 og vi tar forbehold om evt. endringer derfra.

Med hilsen

Ragnar Evensen
Byutviklingsdirektør

Aase M. Hørsdal
Parksjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift

Vedlegg: 1

Kopi: Advokatfirmaet Lund & Co DA, Postboks 1148 Sentrum, 0104 OSLO